

Universiteit Utrecht

**De Relatie tussen Online Self-Disclosure en Narcistische
Persoonlijkheidskenmerken onder Jongeren: De Rol van ‘De Behoefte aan
Online Aandacht’ en ‘Publiek Zelfbewustzijn’**

Masterthesis Jeugdstudies
Algemene Sociale Wetenschappen

Student: Jolien van Es
Studentnummer: 3531953
Docent: Regina van den Eijnden
Datum: 16-06-2015

Aantal woorden: 5262

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

Abstract

Sociale media zijn populaire virtuele plekken waar jongeren persoonlijke informatie met leeftijdgenoten kunnen delen (online self-disclosure). Een mogelijk gevaar van sociale media is echter dat (te) persoonlijke informatie niet alleen wordt gedeeld met een bekend, maar ook met een onbekend publiek. Dit onderzoek richt zich op de vraag of jongeren met narcistische persoonlijkheidskenmerken meer online self-disclosure vertonen dan jongeren met een mindere mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken. Voortbouwend op het Disclosure Decision Model (Omarzu, 2000) wordt ook nagegaan of deze relatie wordt gemedieerd door de mate van behoefte aan online aandacht en door de mate van publiek zelfbewustzijn. In totaal hebben 701 Nederlandse jongeren van 11 tot 15 jaar op school een online vragenlijst ingevuld. Het betreft de eerste wave van het onderzoek 'Sociale Media en Jongeren': het betreft dus cross-sectionele data. De resultaten laten inderdaad een positieve relatie zien tussen narcisme en online self-disclosure. Alhoewel er aanwijzingen zijn dat zowel 'aandacht' als 'publiek zelfbewustzijn' een mediërende rol spelen in de relatie tussen narcisme en online self-disclosure, blijkt vooral 'aandacht' belangrijk te zijn. Dit onderzoek laat zien dat het verband tussen narcisme en online self-disclosure vooral verklaard wordt door de relatief sterke behoefte aan online aandacht van narcistische jongeren.

Keywords: Online self-disclosure, narcisme, aandacht, publiek zelfbewustzijn

Online Self-Disclosure onder Narcistische Jongeren

In de overgang naar de adolescentie is een sterke toename te zien in het gebruik van sociale netwerksites onder jongeren (Livingstone, Olafsson & Staksrud, 2011; Lenhart, Madden, Smith, Purcell, Zickuhr & Raine, 2011). Deze ontwikkeling is ook zichtbaar onder de Nederlandse jeugd. Zo maakt 75% van hen gebruik van Facebook en 44% en 41% achtereenvolgens van Instagram en Twitter (Valkenburg, 2014). Dit is mogelijk te verklaren door het feit dat 94% van de Nederlandse jongeren in de leeftijd van twaalf tot zeventien jaar in het bezit is van een smartphone (Valkenburg, 2014). Deze geeft bijna overal toegang tot internet en zodoende ook tot sociale netwerksites als Facebook, Instagram en Twitter (O'Neill, Livingstone & McLaughlin, 2011). Opvallend daarbij is dat vrijwel alle jongeren, 99%, gebruik maken van sociale media voor groepscommunicatie (Valkenburg, 2014). De online wereld neemt dus een belangrijke plek in de ontwikkeling van jongeren in.

Jongeren zijn in deze levensfase actief bezig om hun eigen identiteit te ontwikkelen (Jordán-Conde, Mennecke & Townsend, 2014; Quinn & Oldmeadow, 2013). Voor deze identiteitsontwikkeling zijn volgens Valkenburg (2014) twee communicatieve vaardigheden nodig, namelijk zelfpresentatie en self-disclosure. Waar zelfpresentatie bestaat uit het presenteren van diverse aspecten van de identiteit, gaat self-disclosure over het uiten van intieme, persoonlijke informatie (Jourard, 1971; Valkenburg, 2014). Deze persoonlijke informatie kan ook online worden gedeeld, wat wordt omschreven als online self-disclosure. Online self-disclosure bestaat bijvoorbeeld uit het delen van persoonlijke gegevens, zoals volledige naam, adres, telefoonnummers en persoonlijke foto's (Liu, Ang & Lwin, 2013), maar ook uit het uiten van diepe persoonlijke gevoelens en meningen en het documenteren van informatie over het dagelijks leven (Bazarova & Choi, 2014).

De mate van self-disclosure via sociale media, online self-disclosure, zal echter duidelijke variatie laten zien tussen jongeren. Zo is reeds uit onderzoek gebleken dat jongeren meer bereid zijn om persoonlijke informatie online te zetten dan volwassenen, maar is weinig bekend over welke jongeren meer geneigd zijn om aan online self-disclosure deel te nemen en welke persoonlijkheidskenmerken hierbij een rol spelen (Best, Manktelow & Taylor, 2014). Dit onderzoek zal zich dan ook richten op de relatie tussen persoonlijkheidskenmerken en online self-disclosure onder jongeren.

Narcisme en Online Self-Disclosure: De Rol van Behoeftte aan Online Aandacht

Sociale media maken het voor gebruikers mogelijk om persoonlijke informatie met een breed, divers en vaag bekend publiek te delen, waardoor de grenzen tussen privacy en

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

openbaarheid zijn vervaagd (Bazarova & Choi, 2014). Daarnaast is de informatie die online wordt geplaatst permanent beschikbaar en makkelijk te verspreiden. Zo kan met één druk op de knop een foto of bericht gedeeld worden met een groot publiek (Valkenburg, 2014). Alhoewel de meeste jongeren goed op de hoogte zijn van het feit dat de controle over welke informatie over hen wordt verspreid bedreigd wordt, blijven zij wel allerlei persoonlijke informatie online delen (Mijn Kind Online, 2014). Een mogelijke reden hiervoor is dat jongeren, meer dan in offline communicatie, online kunnen bepalen met wie ze op welk moment, over welk onderwerp communiceren en op welke wijze ze zich uiten. Deze ‘gepercipieerde controle’ geeft jongeren een gevoel van autonomie, waarin zij zelf kunnen bepalen met wie ze praten (sociale privacy) en wat ze delen over zichzelf (psychologische privacy) (Burgoon, 1982). Sociale media bieden jongeren de ruimte om die ‘gepercipieerde controle’ te ervaren en beschikken dus over eigenschappen die offline (grotendeels) afwezig zijn (Peter & Valkenburg, 2011).

Mogelijke redenen voor online self-disclosure zijn reeds beschreven in het ‘Disclosure Decision Model’ (DDM) (Omarzu, 2000), dat voortbouwt op de ‘functional theory of self-disclosure’ (Derlega & Grzelak, 1979). Het betreft een mediatiemodel, waarin persoonlijkheidskenmerken disclosure-doelen activeren, die op hun beurt weer de mate van self-disclosure beïnvloeden. Dit model stelt dat jongeren met bepaalde persoonlijkheidskenmerken vatbaarder zijn voor het nastreven van bijvoorbeeld sociale acceptatie, intimiteit, het verzachten van benarde situaties, sociale controle en identiteitsverheldering (Omarzu, 2000). Zo wordt aangenomen dat de mate van self-disclosure toeneemt, indien de beloning bereikbaar en nuttig is voor het individu (Omarzu, 2000). Hoe nuttig een beloning is, hangt af van individuele verschillen, omgevingsfactoren en kenmerken van bijvoorbeeld de doelgroep (Omarzu, 2000). Zo zal het meer belonend en mogelijk nuttiger zijn om positieve reacties te krijgen op een foto van populaire leeftijdgenoten dan van leeftijdgenoten die niet populair zijn. Onduidelijk is echter welke persoonlijkheidskenmerken gerelateerd zijn aan welk type beloning met betrekking tot self-disclosure. Het betreft hier dus een globale theorie die door onderzoek verder genuanceerd kan worden.

Uit voorgaand onderzoek is reeds gebleken dat narcisme een persoonlijkheidskenmerk is welke mensen in meer of mindere mate bezitten (Valkenburg, 2014). Narcisme bestaat uit het gevoel groots en superieur te zijn, een gevoel recht te hebben op allerlei privileges, de neiging om anderen uit te buiten voor het eigen belang, het hebben van een gebrek aan empathie en het hebben van een excessieve behoefte aan bewondering en aandacht van

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

anderen (Miller, Campbell & Pilkonis, 2007). Opvallend is dat er voor de huidige generatie jongeren zelfs aanwijzingen zijn dat zij wellicht narcistischer zijn dan jongeren van eerdere generaties (Twenge & Campbell, 2009). Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat eigen talenten van jongeren in de huidige maatschappij worden aangemoedigd, waardoor jongeren mogelijk meer zelfvertrouwen ontwikkelen, een positief kenmerk van narcisme. Daarnaast is er in veel huishoudens sprake van tweeverdieners (huishoudens waar beide ouders werken) of gescheiden gezinnen, waardoor ouders mogelijk overmatig aandacht geven aan hun kind ter compensatie voor hun afwezigheid. Zodoende kunnen jongeren meer in het middelpunt van de belangstelling komen te staan. De aanwijzingen voor een narcistische generatie jongeren is echter ook mogelijk te relateren aan hun sociale mediagebruik, waarmee ze continu kunnen zoeken naar bijvoorbeeld aandacht (Leung, 2013). Het is dus nog onduidelijk of de huidige generatie daadwerkelijk narcistischer is dan voorgaande generatie.

Op basis van het DDM kan worden verwacht dat de relatie tussen narcisme en online self-disclosure gemedieerd zal worden door 'de behoefte aan online aandacht van anderen' (Omarzu, 2000). Jongeren die hoog scoren op het persoonlijkheidskenmerk narcisme zullen immers een relatief sterke behoefte hebben aan aandacht en bevestiging van anderen.

Eerder onderzoek heeft reeds een directie relatie gevonden tussen narcisme en online self-disclosure. Zo zijn jongeren die hoog scoren op narcisme actiever online en zetten zij ook meer persoonlijke informatie online dan jongeren die dit persoonlijkheidskenmerk in mindere mate hebben (Liu et al., 2013; Winter et al., 2014). Daarnaast is narcisme gerelateerd aan risicovolle self-disclosure. Voorbeelden hiervan zijn het plaatsen van foto's waarin alcohol of drugs worden gebruikt, of foto's waarop de jongere er 'sexy' uitziet (Hawk, Ter Bogt, van den Eijnden & Nelemans, 2015). Narcisme is dus zowel positief gerelateerd aan de mate van online self-disclosure (e.g. het aantal statusupdates) (Winter et al., 2014) als aan risicovolle self-disclosure (Hawk et al., 2015). Echter, er is weinig bekend over de mechanismen die een rol spelen bij de relatie tussen narcisme en (risicovolle) self-disclosure. Hier wil dit onderzoek dan ook meer inzicht in geven.

Onderzoek naar de positieve relatie tussen narcisme en online self-disclosure zal in het huidige onderzoek worden gerepliceerd. Er wordt verwacht dat ook in dit onderzoek sprake is van een positieve relatie tussen narcisme en online self-disclosure (hypothese 1). Daarnaast wordt gekeken of de relatie tussen narcisme en online self-disclosure wordt gemedieerd door 'de behoefte aan online aandacht van anderen'. Aangezien het hebben van een excessieve behoefte aan bewondering en aandacht van anderen een kenmerk is van

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

narcisme, wordt verwacht dat de relatie tussen narcisme en online self-disclosure wordt gemedieerd door ‘de behoefte aan online aandacht van anderen’ (hypothese 2).

Narcisme en Online Self-Disclosure: De Rol van Publiek Zelfbewustzijn

Naast de behoefte om aandacht te verkrijgen van anderen is ook een hoog publiek zelfbewustzijn een belangrijk kenmerk van narcisme (Valkenburg, 2014). Hiermee wordt het overmatig bezig zijn met hoe anderen jou als individu zien en hoe anderen over jou als individu denken bedoeld, waarbij er alles aan wordt gedaan om positief over te komen op anderen (Rosen, Whaling, Rab, Carrier & Cheever, 2013). Ook voor publiek zelfbewustzijn is een positieve relatie gevonden met online self-disclosure. Zo is een hoge mate van publiek zelfbewustzijn gerelateerd aan een grote mate van posten van foto's en reageren op opmerkingen onder de foto's (Shim, Lee & Park, 2008). Daarnaast wordt de frequentie van het posten van specifieke berichten en foto's, gericht op sociale relaties of sociale gebeurtenissen, mede bepaald door het publiek zelfbewustzijn van een individu (Shim et al., 2008). Het publiek zelfbewustzijn onder jongeren wordt online dus mogelijk versterkt.

Een model dat hierop aansluit is het ‘impression management model’ (Leary & Kowalski, 1990), welke meer inzicht poogt te geven in hoe sociale media worden ingezet door verschillende type jongeren. Dit model stelt dat naast de psychologische identiteit (hoe iemand zichzelf ziet) en de gewenste identiteit (hoe iemand wil dat anderen hem/haar zien), welke onderdelen zijn van het publiek zelfbewustzijn, ook de verwachte waarden van de gesprekspartner een rol spelen in de offline zelfpresentatie. Echter, aangezien het online moeilijk is om berichten op specifieke personen af te stemmen, is het belang van de waargenomen waarden van de gesprekspartner(s) bij online statusupdates waarschijnlijk relatief klein. Zo kan aangenomen worden dat de psychologische en gewenste identiteit van het individu relatief meer doorslaggevend zullen zijn in de online zelfpresentatie (Winter et al., 2014). Publiek zelfbewustzijn wordt volgens dit model dus waarschijnlijk online sterker benadrukt dan offline. Aangezien publiek zelfbewustzijn een belangrijk kenmerk is van narcisme en waarschijnlijk online sterker benadrukt wordt dan offline, wordt verwacht dat de relatie tussen narcisme en online self-disclosure wordt gemedieerd door ‘publiek zelfbewustzijn’ (hypothese 3).

Methode

Participanten en Procedure

Voor deze studie is gebruik gemaakt van het onderzoek ‘Sociale Media en Jongeren’, een longitudinale studie gestart in 2015. Dit onderzoek betreft de eerste wave van de longitudinale studie en is dus cross-sectioneel. De steekproef bestaat uit 701 jongeren tussen de tien en vijftien jaar op vier Nederlandse middelbare scholen. De groep bevat ongeveer evenveel jongens (51,4%) als meisjes (48,6%) en meer jongeren met Nederlandse ouders (81,6%) dan jongeren met een of twee allochtone ouders (18,4%). De gemiddelde leeftijd is 13,9 jaar ($SD=.74$).

Voor deze studie is een online vragenlijst ontwikkeld bestaande uit 64 vragen. Deze is individueel, anoniem afgenomen. Participanten zijn tussen de 25 en 50 minuten bezig geweest met het beantwoorden van de online vragenlijst.

Meetinstrumenten

Online self-disclosure. De online self-disclosure schaal is gebaseerd op de 10 item-schaal (*normative and problematic disclosure frequency*) van Hawk et al. (2015). Van deze schaal zijn 7 items gebruikt om online self-disclosure te meten (een berichtje over wat je (1) denkt; (2) voelt; (3) een belangrijke gebeurtenis in je leven; (4) een selfie; (5) een bericht, foto of filmpje met vrienden of familie; (6) met jouw (eventuele) verkering; (7) met een sexy uiterlijk). Alle items zijn gescoord op een 7-punt Likertschaal (1= (bijna) nooit, 7 = vaker dan 40 keer per jaar). Na verwijdering van het item ‘een foto of filmpje met een sexy uiterlijk’, die niet laadde op een factor, liet de principal axis factoring analyse met Oblimin rotatie een enkelvoudige factor oplossing zien, met 40,4% verklaarde variantie. De resterende 6 items laadden tussen de .48 en .71 op de factor. De betrouwbaarheid van de 6-item schaal is goed ($\alpha = .79$).

Narcisme. Narcisme is getoetst middels de ‘Childhood Narcissism Scale’ (Thomaes, Stegge, Bushman, Olthof & Denissen, 2008). Dit is een 10-item schaal (e.g. ‘Ik vind het belangrijk om op te vallen’; ‘Gelukkig ben ik een heel speciaal en bijzonder persoon’), gescoord op een 4-punt Likertschaal (1= klopt helemaal niet, 4 = klopt heel erg). De betrouwbaarheid van de schaal is goed ($\alpha = .83$).

Aandacht. De aandacht schaal is gebaseerd op de 5 items met betrekking tot exhibitionisme, één van de Facebook motieven uit de ‘blogging motives index’ (Hollenbaugh & Ferris, 2014). Twee items uit deze index zijn samengevoegd (‘Ik post berichten en foto’s omdat ik dan aandacht krijg van anderen’) en er zijn twee nieuwe items

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

aan toegevoegd ('Ik post berichten en foto's omdat ik het leuk vind als ik veel 'likes' krijg op mijn post; Ik post berichten en foto's omdat ik het leuk vind als ik veel reacties krijg op mijn post'). De uiteindelijke 6 items zijn gescoord op een 4-punt Likertschaal (1 = helemaal niet waar, 4 = helemaal waar). De betrouwbaarheid van de schaal is goed ($\alpha = .84$).

Publiek zelfbewustzijn. Publiek zelfbewustzijn is gemeten met een schaal ontwikkeld door Fenigstein, Scheier en Buss (1975). Deze schaal bestaat uit 7 items (e.g. 'Ik vind het belangrijk om een goede indruk te maken op anderen'; 'Ik ben me bewust van de manier waarop ik dingen doe'), gescoord op een 5-punt Likertschaal (1 = klopt helemaal niet, 5 = klopt helemaal). De betrouwbaarheid van de schaal is goed ($\alpha = .80$).

Analyse

Allereerst zijn de data gecleaned. In de dataset was bij zes respondenten sprake van ofwel missende antwoorden of patronen in de antwoorden. Systematische antwoordpatronen zijn door middel van een sysmis gerecodeerd in missende waarden. Daarnaast is gecontroleerd voor de assumpties, voordat de resultaten zijn geïnterpreteerd.

In verband met de uitbijters in de afhankelijke variabele en een rechts-scheve verdeling is een logaritmische transformatie uitgevoerd. Na de transformatie is er sprake van afwezigheid van uitbijters en is de afhankelijke variabele normaal verdeeld. In de overige drie variabelen was ook sprake van enkele uitbijters en een enigszins scheve verdeling. Echter, deze transformaties gaven geen betere resultaten. Zodoende zijn de onafhankelijke variabelen niet getransformeerd.

In de analyses zijn sekse, leeftijd, opleidingsniveau en etniciteit als controlevariabelen meegenomen. Om de correlaties tussen de onafhankelijke variabelen, de afhankelijke variabele en de controlevariabelen te toetsen is gebruik gemaakt van bivariate correlaties. Om verschillen tussen de groepen te toetsen zijn onafhankelijke t-toetsen uitgevoerd. Hiervoor zijn dummies gemaakt van de controlevariabelen (met leeftijd jong = 11-13, oud = 14-16; opleidingsniveau laag = vmbo basis – vmbo/havo, hoog = havo – vwo).

Om de proportie verklaarde variantie in online self-disclosure te schatten, die mogelijk kan worden verklaard door narcisme, de behoefte aan online aandacht van anderen en publiek zelfbewustzijn, is een standaard meervoudige lineaire regressieanalyse uitgevoerd.

Hypothesen 2 en 3 betreffen mediatiehypothesen, welke worden onderzocht via de methode van Baron en Kenny (1986). Ten eerste wordt bij beide mediaties de relatie tussen narcisme en online self-disclosure getoetst (c). Daarna wordt het verband tussen narcisme en de mediator (de behoefte aan online aandacht van anderen; publiek zelfbewustzijn) getoetst

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

(a). Ten slotte worden de relatie tussen de mediator en online self-disclosure (b) en de relatie tussen narcisme en online self-disclosure getoetst (c').

IBM SPSS Statistics 22 is gebruikt voor het analyseren van de data.

Resultaten

Tabel 1 geeft de beschrijvende statistiek weer. Er is af te lezen dat er significante sekseverschillen zijn in online self-disclosure, $t(645.95) = -4.65, p < .001$: meisjes vertonen significant meer online self-disclosure dan jongens. Daarnaast is er een significant sekseverschil gevonden in publiek zelfbewustzijn, $t(685.16) = -4.91, p < .001$ en narcisme $t(692) = 4.20, p < .001$. Meisjes vertonen significant meer publiek zelfbewustzijn en significant minder narcisme dan jongens.

Ook blijkt er een significant opleidingsverschil in online self-disclosure te zijn, $t(646) = 4.26, p < .001$: jongeren met een lager opleidingsniveau vertonen meer online self-disclosure dan jongeren met een hoger opleidingsniveau. Daarnaast is af te lezen in Tabel 1 dat er significante verschillen zijn in publiek zelfbewustzijn wat betreft opleidingsniveau, $t(692) = -2.55, p < .05$. Dit betekent dat jongeren met een lager opleidingsniveau significant minder publiek zelfbewustzijn hebben dan jongeren met een hoger opleidingsniveau.

Als laatste is er een etnisch verschil in narcisme, $t(172.99) = 2.45, p < .05$ en publiek zelfbewustzijn, $t(692) = -2.81, p < .01$: allochtone jongeren laten significant meer narcisme en minder publiek zelfbewustzijn zien dan autochtone jongeren.

Aangezien in de afhankelijke variabele en tenminste één onafhankelijke variabele c.q. mediator significante verschillen zijn gevonden voor sekse en opleidingsniveau, worden beide demografische variabelen als controlevariabele meegenomen in de analyses.

Tabel 2 geeft de correlaties weer tussen narcisme, online self-disclosure, de behoefte aan online aandacht van anderen en publiek zelfbewustzijn. Uit deze tabel blijkt dat er een significant klein positief verband is tussen narcisme en online self-disclosure $r(643) = .23, p < .001$, wat betekent dat een hoge mate van narcisme samenhangt met een hoge mate van online self-disclosure. Ook is af te lezen dat er een significant verband bestaat tussen narcisme en de behoefte aan online aandacht. Dit verband is positief en middelgroot, $r(643) = .33, p < .00$, wat betekent dat een hoge mate van narcisme samenhangt met een hoge mate van de behoefte aan online aandacht. Er blijkt eveneens een significant klein positief verband te bestaan tussen narcisme en publiek zelfbewustzijn $r(692) = .08, p < .00$, wat betekent dat een hoge mate van narcisme samenhangt met een hoge mate van publiek zelfbewustzijn.

Ook blijken beide mediators significant gerelateerd te zijn aan de afhankelijke variabele. Zo

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

is er een positief klein verband tussen publiek zelfbewustzijn en online self-disclosure $r(643) = .15, p < .001$, wat betekent dat een hoge mate van publiek zelfbewustzijn gerelateerd is aan een hoge mate van online self-disclosure. Daarnaast is er een positief groot verband tussen de behoefte aan online aandacht en online self-disclosure $r(646) = .51, p < .001$, wat betekent dat een hoge mate van de behoefte aan online aandacht gerelateerd is aan een hoge mate van online self-disclosure.

Aangezien zowel de relatie tussen narcisme en online self-disclosure, de relatie tussen narcisme en het willen verkrijgen van online aandacht en de relatie tussen het willen verkrijgen van online aandacht en online self-disclosure significant zijn en aangezien zowel de relatie tussen narcisme en publiek zelfbewustzijn en de relatie tussen publiek zelfbewustzijn en online self-disclosure significant zijn, is aan de voorwaarden voor mediatie voldaan.

Tabel 2

Correlatiematrix met onafhankelijke en afhankelijke variabelen

Variabelen	1	2	3	4
1. Online self-disclosure	1.00	-	-	-
2. Aandacht	.52**	1.00	-	-
3. Publiek zelfbewustzijn	.23**	.19**	1.00	-
4. Narcisme	.21**	.33**	.07*	1.00

Noot. De correlaties zijn vastgesteld aan de hand van *Pearson's r*.

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

Om te toetsen of de relatie tussen narcisme en online self-disclosure wordt gemedieerd door de behoefte aan online aandacht of publiek zelfbewustzijn, zijn drie afzonderlijke regressieanalyses uitgevoerd. Deze regressieanalyses betroffen elk één verband tussen onafhankelijke of mediator variabele en de afhankelijke variabele, waarbij de achtergrondvariabelen sekse en opleidingsniveau zijn meegenomen. Alle verbanden waren significant (Tabel 3, stap 1 t/m stap 3). Uit Tabel 3 is af te lezen dat narcisme, sekse en opleidingsniveau samen 13.8% van de variantie in online self-disclosure verklaren, $R^2 = .14$, adjusted $R^2 = .13$, $F(3, 641) = 34.28, p < .001$. Het gaat hier om een positief middelgroot effect van narcisme op online self-disclosure, wat betekent dat een hoge mate van narcisme samenhangt met een hoge mate van online self-disclosure, zoals reeds geconstateerd is in de

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

correlatietabel. De unieke verklaarde variantie van narcisme op online self-disclosure is 7.1%.

Ook is af te lezen dat ‘aandacht’, sekse en opleidingsniveau samen 31.1% van de variantie in online self-disclosure verklaren, $R^2=.31$, adjusted $R^2 =.31$, $F(3, 641) = 96.81$, $p <.001$. Het betreft een groot positief effect van ‘aandacht’ op online self-disclosure, wat betekent dat een hoge mate van de behoefte aan online aandacht samenhangt met een hoge mate van online self-disclosure. De unieke verklaarde variantie van ‘aandacht’ op online self-disclosure is 24.4%.

Ten slotte is af te lezen dat publiek zelfbewustzijn, sekse en opleidingsniveau samen 8.8% van de variantie in online self-disclosure verklaren, $R^2=.09$, adjusted $R^2 =.08$, $F(3, 641) = 20.57$, $p <.001$. Er is sprake van een klein positief effect van publiek zelfbewustzijn op online self-disclosure, wat betekent dat een hoge mate van publiek zelfbewustzijn samenhangt met een hoge mate van online self-disclosure. De unieke verklaarde variantie van publiek zelfbewustzijn op online self-disclosure is 2.0%.

Behoeftte aan Online Aandacht en Publiek Bewustzijn

Om te kijken of er sprake is van mediatie zijn narcisme en de behoefte aan online aandacht (stap 3a) en narcisme en publiek zelfbewustzijn (stap 3b) meegenomen in een lineaire regressie. De resultaten zijn weergegeven in Tabel 3.

Wat betreft het model met ‘de behoefte aan online aandacht’ als mediator blijkt dat het effect van narcisme op online self-disclosure nog steeds significant is na controle voor de mediator ‘de behoefte aan online aandacht’ ($p <.01$), maar ook dat dit verband kleiner is geworden (gestandaardiseerde β nam af van .27 naar .11). Het betreft hier een partiële mediatie, met een toetsingsgrootte (z) van 7.59 (gegeven een toets met een tweezijdige hypothese en $\alpha = .05$). In dit model, met ‘de behoefte aan online aandacht’ als mediator, is de unieke verklaarde variantie van narcisme op online self-disclosure verminderd met 6.1%. De behoefte aan online aandacht, narcisme, sekse en opleidingsniveau verklaren samen 32.0% van de variantie in online self-disclosure, $R^2=.32$, adjusted $R^2 =.32$, $F(2, 642) = 23.26$, $p <.001$. Het betreft hier een groot effect.

In het model met publiek zelfbewustzijn als mediator is gebleken dat het effect van narcisme op online self-disclosure nauwelijks kleiner wordt na controle voor de mediator publiek zelfbewustzijn (gestandaardiseerd β nam af van .27 naar .26) en significant is gebleven ($p <.001$). Er is ook in dit model sprake van partiële mediatie, met een

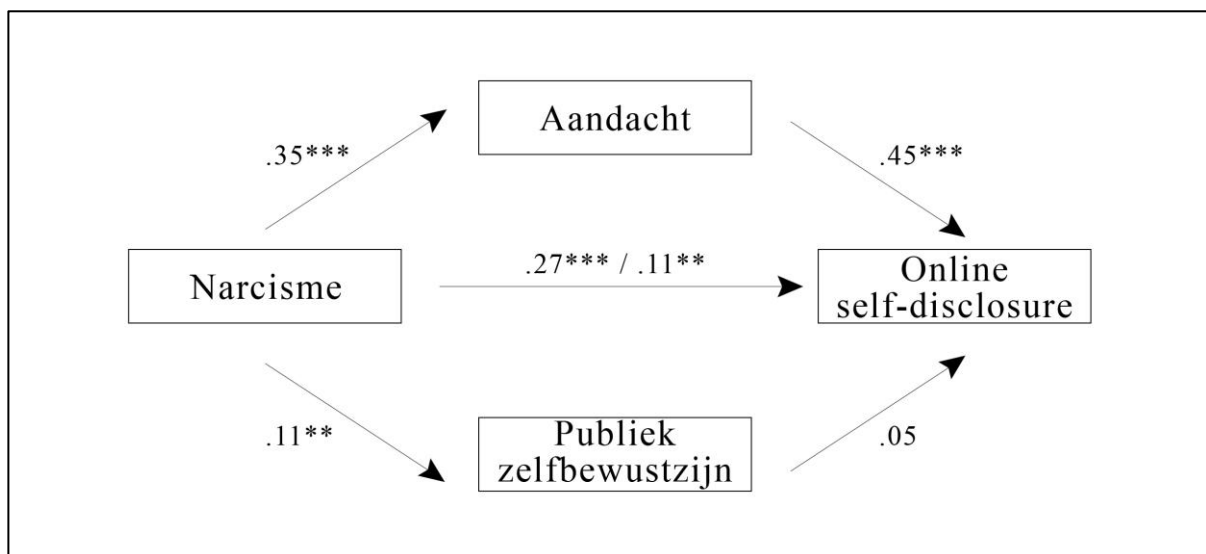
ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

toetsingsgrootheid (z) van 2.63 (gegeven een toets met een tweezijdige hypothese en $\alpha = .05$). In dit model, met ‘publiek zelfbewustzijn’ als mediator, is de unieke verklaarde variantie van narcisme op online self-disclosure verminderd met 1.8%. Publiek zelfbewustzijn, narcisme, sekse en opleidingsniveau verklaren samen 15.2% van de variantie in online self-disclosure, $R^2 = .15$, adjusted $R^2 = .15$, $F(2, 642) = 23.26$, $p < .001$. Het betreft hier een middelgroot effect.

Uit de Sobel test is dus gebleken dat het model met de behoefte aan online aandacht als mediator sterker is ($z = 7.59$) dan het model waarin publiek zelfbewustzijn als mediator is meegenomen ($z = 2.63$).

Compleet Model

Uiteindelijk is er nog gekozen om beide mediators samen in één model te toetsen. In Figuur 1 is dit model grafisch weergegeven. Hieruit blijkt dat publiek zelfbewustzijn niet meer significant gerelateerd is aan online self-disclosure ($\beta = .05$, $p = .15$) en blijkt de behoefte aan online aandacht inderdaad een significant sterkere mediator te zijn ($\beta = .45$, $p < .001$).

Figuur 1. Mediatie model met de twee mediators aandacht en publiek zelfbewustzijn.

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

Tabel 1

Beschrijvende statistiek van de studiev variabelen

	Narcisme		Aandacht		Publiek zelfbewustzijn		Online self-disclosure	
	<i>M (SD)</i>	<i>t</i>	<i>M (SD)</i>	<i>t</i>	<i>M (SD)</i>	<i>t</i>	<i>M (SD)</i>	<i>t</i>
Sekse		4.20**		-1.65		-4.91**		-4.65**
Jongen	2.28 (0.54)		1.93 (0.64)		3.02 (0.78)		0.55 (0.15)	
Meisje	2.11 (0.55)		2.01 (0.62)		3.29 (0.66)		0.60 (0.14)	
Leeftijd		0.59		1.23		-0.55		1.41
10-13 jaar	2.21 (0.56)		1.99 (0.63)		3.14 (0.74)		0.58 (0.14)	
14-16 jaar	2.18 (0.55)		1.91 (0.64)		3.18 (0.74)		0.56 (0.15)	
Opleidingsniveau		0.03		1.83		-2.55*		4.26**
Laag	2.20 (0.56)		2.01 (0.65)		3.10 (0.76)		0.59 (0.15)	
Hoog	2.20 (0.55)		1.91 (0.59)		3.24 (0.70)		0.54 (0.14)	
Etniciteit		2.45*		0.38		-2.81**		0.40
Allochtoon	2.32 (0.61)		2.00 (0.76)		2.99 (0.78)		0.58 (0.15)	
Autochtoon	2.17 (0.54)		1.97 (0.60)		3.19 (0.73)		0.57 (0.14)	

Noot. * $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

Tabel 3
Mediatie model

		Online self-disclosure			
		B	β	R^2	ΔR^2
1	<i>Controlevariabelen</i>			.07	.07**
	Sekse	.06	.20***		
	Opleidingsniveau	-.06	-.19***		
2	<i>Onafhankelijke variabelen</i>				
	a. Narcisme	.07	.27***	.14	.07***
	b. Aandacht	.11	.50***	.31	.24***
	c. Publiek zelfbewustzijn	.03	.15***	.09	.02***
3a	<i>Mediatie</i>			.32	.18***
	Narcisme	.03	.11**		
	Aandacht	.11	.46***		
				.15	.01**
3b	<i>Mediatie</i>				
	Narcisme	.07	.26***		
	Publiek zelfbewustzijn	.02	.12**		

Noot. Aandacht = De behoefte aan online aandacht.

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Discussie

Dit onderzoek richtte zich op de vraag of jongeren met een hoge mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken meer online self-disclosure vertonen dan jongeren die dit persoonlijkheidskenmerk in mindere mate hebben. Daarnaast is de vraag onderzocht of deze relatie wordt gemedieerd door ‘de behoefte aan online aandacht’ of door ‘publiek zelfbewustzijn’. De resultaten bevestigen de hypothese dat er een positieve relatie bestaat tussen narcisme en online self-disclosure. Deze relatie blijkt vooral te worden gemedieerd door ‘de behoefte aan online aandacht’.

Hypothese 1, dat narcisme positief gerelateerd is aan de mate van online self-disclosure, wordt in dit onderzoek ondersteund: Jongeren met een hogere mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken vertonen meer online self-disclosure dan jongeren die dit persoonlijkheidskenmerk in mindere mate bezitten. Resultaten uit eerder onderzoek, dat er een positieve relatie bestaat tussen narcisme en online self-disclosure, kunnen zodoende worden bevestigd.

Een mogelijke verklaring is dat narcisme, ook volgens de DSM-5, wordt veroorzaakt door een laag en fluctuerend zelfvertrouwen (Valkenburg, 2014), waarbij zelfvertrouwen afhangt van de continue bevestiging van hoe positief anderen over jou denken (Hawk et al., 2015). Een fluctuerend zelfvertrouwen wordt gekenmerkt door onzekerheid en een opgeblazen zelfgevoel, welke gevoed moet blijven worden om die onzekerheid niet zelf te hoeven ervaren. Zodoende zijn jongeren die een hoge mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken bezitten mogelijk afhankelijker van goedkeuring en/of aandacht van anderen online dan jongeren die dit persoonlijkheidskenmerk in mindere mate bezitten en zullen zij dus meer online self-disclosure vertonen.

Een andere mogelijke verklaring voor deze uitkomst is dat de identiteit een sociaal construct is. Hiermee wordt bedoeld dat de identiteit wordt gevormd in een sociale context, bijvoorbeeld door het delen van informatie zoals foto's en interesses op sociale netwerksites en door de online reacties van anderen op deze vormen van self-disclosure (Christofides, Muise & Desmarais, 2009). Daarnaast wordt op sociale netwerksites als Facebook onbewust de verwachting geschept dat actief gebruik moet worden gemaakt van het medium door bijvoorbeeld het posten van berichten en foto's (Christofides et al., 2009). Het actief posten van berichten wordt zo mogelijk een ‘key factor’ voor jongeren met narcistische persoonlijkheidskenmerken om hun identiteit te vormen.

Ook hypothese 2, dat de relatie tussen narcisme en de mate van online self-disclosure wordt gemedieerd door ‘de behoefte aan online aandacht van anderen’, en hypothese 3, dat de

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

relatie tussen narcisme en de mate van online self-disclosure wordt gemedieerd door ‘publiek zelfbewustzijn’, worden in het huidige onderzoek ondersteund. Er is gevonden dat ‘de behoefte aan online aandacht van anderen’ en ‘publiek zelfbewustzijn’ inderdaad mediators zijn in de relatie tussen narcisme en online self-disclosure. Dit betekent dat het verband tussen narcisme en online self-disclosure deels verklaard kan worden door het feit dat jongeren die hoog scoren op narcisme meer behoefte hebben aan aandacht en een groter publiek zelfbewustzijn hebben.

Gezien het feit dat jongeren met narcistische persoonlijkheidskenmerken relatief meer behoefte hebben aan aandacht, zullen sociale media voor hen een perfect middel zijn om die aandacht te genereren (Bazarova & Choi, 2014; Winter et al., 2014). Via sociale media kan namelijk een groot en divers publiek bereikt worden (Bazarova & Choi, 2014). Een groter publiek zelfbewustzijn kan daarnaast online relatief eenvoudig worden vergroot, aangezien het online mogelijk is voor jongeren om zichzelf in een positief daglicht te plaatsen. Zo kunnen jongeren zelf bepalen welke (persoonlijke) informatie online komt en wordt gedeeld met anderen (Burgoon, 1982).

Dit onderzoek laat dus zien dat de relatie tussen narcisme en online self-disclosure wordt gemedieerd door ‘de behoefte aan online aandacht’ en ‘publiek zelfbewustzijn’. Het huidige onderzoek biedt zodoende een verdere nuancering van het Disclosure Decision Model (Omarzu, 2000). Zo blijkt ‘de behoefte aan online aandacht’ een belangrijk disclosure-doel te zijn en blijkt ‘publiek zelfbewustzijn’ een belangrijk kenmerk te zijn voor jongeren met een hoge mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken voor het delen van persoonlijke informatie online. Het huidige onderzoek laat zodoende zien dat niet alleen een disclosure-doel, maar ook een (persoonlijkheids)kenmerk een mediator kan zijn in de relatie tussen narcisme en online self-disclosure.

Waar Valkenburg (2014) echter stelt dat publiek zelfbewustzijn een belangrijk kenmerk is van narcisme, blijkt publiek zelfbewustzijn in dit onderzoek weliswaar significant, maar geen sterk verband met narcisme te onderhouden en bovendien een minder sterke mediator te zijn. Publiek zelfbewustzijn kan mogelijk eerder een factor zijn die naast narcisme de behoefte aan online aandacht zou kunnen versterken. Ook zou publiek zelfbewustzijn een moderator kunnen zijn in het mediatiemodel met ‘aandacht’ als mediator. Vervolgonderzoek zou kunnen uitwijzen wat de rol van publiek zelfbewustzijn is in dit model.

Er kan worden geconcludeerd dat (persoonlijke) disclosure-doelen en persoonlijkheidskenmerken wel degelijk een belangrijke rol spelen in de relatie tussen

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

narcisme en online self-disclosure. Zo blijkt uit dit onderzoek dat de hoeveelheid online self-disclosure onder jongeren die over een hoge mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken beschikken voor een groot deel verklaard kan worden door de behoefte aan positieve online aandacht van anderen. Echter, omdat het hier een cross-sectioneel onderzoek betreft, wordt geen inzicht verkregen in de oorzaak-gevolg relatie en kan het in principe ook zo zijn dat een hoge mate van online self-disclosure de behoefte aan 'online aandacht willen verkrijgen' stimuleert en misschien zelfs narcisme voedt. Al ligt het laatste niet erg voor de hand gezien het feit dat persoonlijkheidskenmerken relatief stabiele persoonskenmerken zijn. Hetzelfde geldt voor publiek zelfbewustzijn. Ook hierbij kan het zijn dat een hoge mate van online self-disclosure zorgt voor een hogere mate van 'publiek zelfbewustzijn', wat narcisme misschien zelfs voedt. De resultaten van het huidige onderzoek ondersteunen het idee dat er sprake is van mediatie. Longitudinaal vervolgonderzoek zal uitgevoerd moeten worden om dit resultaat te kunnen ondersteunen en zal de causaliteit van bovenstaande mediaties uit moeten wijzen.

Ondanks het feit dat dit onderzoek een aantal sterke punten heeft, zoals een verdere nuancering van het Disclosure Decision Model (Omarzu, 2000) en ondersteuning voor 'de behoefte aan online aandacht' als sterke mediator, heeft dit onderzoek ook een aantal beperkingen. Zo mag er sec genomen niet gesproken worden over mediatie, aangezien voor het toetsten van mediatie drie metingen over tijd nodig zijn en het hier een cross-sectioneel onderzoek betreft. Daarnaast is gebruik gemaakt van zelfrapportages, wat ervoor gezorgd kan hebben dat jongeren sociaal wenselijk geantwoord hebben. Ook zijn enkel de schalen voor narcisme en publiek zelfbewustzijn gevalideerd en de schalen voor 'aandacht' en online self-disclosure niet en is het onderzoek afgenomen op (voornamelijk) witte scholen.

Ondanks de beperkingen van dit onderzoek, kunnen de huidige bevindingen mogelijk een bijdrage leveren aan de kennis wat betreft de risico's die samengaan met online self-disclosure onder jongeren. Zo is in deze studie naar voren gekomen dat jongeren die over een hoge mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken beschikken mogelijk meer (risicovolle) online self-disclosure vertonen en zo meer risico lopen op problemen in relaties, op school of op problemen in de toekomst wat betreft arbeidsmogelijkheden (Hawk et al., 2015). Daarnaast is bekend geworden dat deze jongeren dit voornamelijk doen om online aandacht van anderen te krijgen. Jongeren met een hoge mate van narcistische persoonlijkheidskenmerken vormen dus een risicogroep, waar verder onderzoek naar gedaan kan worden wat betreft de mogelijke gevolgen van hun online gedrag. Een aanbeveling voor

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

vervolgonderzoek is dan ook om meer inzicht te verkrijgen in deze risicogroep en de beweegredenen van hun (risicovolle) online self-disclosure.

Referenties

- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, *51*, 1173-1182. doi:10.1037/0022-3514.51.6.1173
- Baumeister, R. F., & Tierney, J. (2011). *Willpower: Rediscovering the greatest human strength*. doi:10.1080/17439760.2012.711350
- Bazarova, N. N., & Choi, Y. H. (2014). Self-disclosure in social media: Extending the functional approach to disclosure motivations and characteristics on social network sites. *Journal of Communication*, *64*, 635-657. doi:10.1111/jcom.12106
- Best, P., Manktelow, R., & Taylor, B. (2014). Online communication, social media and adolescent wellbeing: A systematic narrative review. *Children and Youth Services Review*, *41*, 27-36. doi:10.1016/j.childyouth.2014.03.001
- Burgoon, J. K. (1982). Privacy and communication. In M. Burgoon (Ed.), *Communication yearbook 6* (pp. 206-249). Beverly Hills, CA: Sage.
- Christofides, E., Muise, A., & Desmarais, S. (2009). Information disclosure and control on Facebook: Are they two sides of the same coin or two different processes? *CyberPsychology & Behavior*, *12*, 341–342. doi.org/10.1089/cpb.2008.0226
- Derlega, V. J., & Grzelak, J. (1979). Appropriateness of self-disclosure. In G. J. Chelune (Ed.), *Self-disclosure: Origins, patterns, and implications of openness in interpersonal relationships* (pp. 151–176). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Fenigstein, A., Scheier, M. F., & Buss, A. H. (1975). Public and private self-consciousness: Assessment and theory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *43*, 522-527. doi:10.1037/h0076760
- Hawk, S. T., Ter Bogt, T. F. M., Van den Eijnden, R. J. J. M., & Nelemans, S. A. (2015). Too little power, too much information! Power, narcissism, and adolescents' disclosures on social networking sites. *Computers in Human Behavior*, *52*, 72-80. doi:10.1016/j.chb.2015.05.014
- Hollenbaugh, E. E., & Ferris, A. L. (2014). Facebook self-disclosure: Examining the role of traits, social cohesion and motives. *Computers in Human Behavior*, *30*, 50-58. doi:10.1016/j.chb.2013.07.055

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

- Jordán-Conde, Z., Mennecke, B., & Townsend, A. (2014). Late adolescent identity definition and intimate disclosure on Facebook. *Computers in Human Behavior, 33*, 356-366. doi:10.1016/j.chb.2013.07.015
- Jourard, S. M. (1971). *Self-disclosure: An experimental analysis of the transparent self*. New York, NY:Wiley-Interscience.
- Leary, M. R., & Kowalski, R. M. (1990). Impression management: A literature review and two-component model. *Psychological Bulletin, 107*, 34–47. doi:10.1037//0033-2909.107.1.34
- Lee, J. E. R., Moore, D. C., Park, E. A., & Park, S. G. (2012). Who wants to be ‘friend-rich’? Social compensatory friending on Facebook and the moderating role of public self-consciousness. *Computers in Human Behavior, 28*, 1036-1043. doi:10.1016/j.chb.2012.01.006
- Lenhart, A., Madden, M., Smith, A., Purcell, K., Zickuhr, K., & Rainie, L. (2011). Teens, kindness and cruelty on social network sites: How American teens navigate the new world of “digital citizenship” [Online database]. Retrieved from <http://eric.ed.gov/?id=ED537516>
- Leung, L. (2013). Generational differences in content generation in social media: The roles of the gratifications sought and of narcissism. *Computers in Human Behavior, 29*, 997-1006. doi:10.1016/j.chb.2012.12.028
- Livingstone, S., Ólafsson, K., & Staksrud, E. (2011). Social networking, age and privacy [Online database]. Retrieved from <http://eprints.lse.ac.uk/35849/>
- Liu, C., Ang, R. P., & Lwin, M. O. (2013). Cognitive, personality, and social factors associated with adolescents’ online personal information disclosure. *Journal of Adolescence, 36*, 629-638. doi:10.1016/j.adolescence.2013.03.016
- Mijn Kind Online (2014). *Tieners en online privacy: Een onderzoek naar de manier waarop tieners omgaan met hun privacy op internet*. Den Haag : Mijn Kind Online/Kennisnet.
- Miller, J. D., Campbell, W. K., & Pilkonis, P. A. (2007). Narcissistic personality disorder: Relations with distress and functional impairment. *Comprehensive Psychiatry, 48*, 170–177. doi:10.1016/j.comppsy.2006.10.003
- Omarzu, J. (2000). A disclosure decision model: Determining how and when individuals will self-disclose. *Personality and Social Psychology Review, 4*, 174–185. doi:10.1207/S15327957PSPR0402_05

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

- O'Neill, B., Livingstone, S., & McLaughlin, S. (2011). Final recommendations for policy, methodology and research [Online database]. Retrieved from <http://eprints.lse.ac.uk/39410/>
- Quinn, S., & Oldmeadow, J. A. (2013). Is the *igeneration* a 'we' generation? Social networking use among 9- to 13-year-olds and belonging. *British Journal of Developmental Psychology*, *31*, 136-142. doi:10.1111/bjdp.12007
- Peter, J., & Valkenburg, P.M. (2011). Adolescents' online privacy: Toward a developmental perspective. In S. Trepte & L. Reinecke (Eds.), *Privacy online: Theoretical approaches and research perspectives on the role of privacy in the social web* (pp. 221-234). Heidelberg, Germany: Springer.
- Schouten, A. P., Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2007). Precursors and underlying processes of adolescents' online self-disclosure: Developing and testing an 'Internet-attributeperception' model. *Media Psychology*, *10*, 292-315. doi:10.1080/15213260701375686
- Shim, M., Lee, M. J., & Park, S.H. (2008). Photograph use on social network sites among South Korean college students: The role of public and private self-consciousness. *CyberPsychology and Behavior*, *11*, 489-493. doi:10.1089/cpb.2007.0104
- Rosen, L. D., Whaling, K., Rab, S., Carrier, L. M., & Cheever, N. A. (2013). Is Facebook creating "iDisorders"? The link between clinical symptoms of psychiatric disorders and technology use, attitudes and anxiety. *Computer in Human Behavior*, *29*, 1243-1254. doi:10.1016/j.chb.2012.11.012
- Thomaes, S., Stegge, H., Bushman, B. J., Olthof, T., & Denissen, J. (2008). Development and validation of the Childhood Narcissism Scale. *Journal of Personality Assessment*, *90*, 382-391. doi:10.1080/00223890802108162
- Treem, J. W., & Leonardi, P. M. (2012). Social media use in organizations: Exploring the affordances of visibility, editability, persistence, and association. *Communication Yearbook*, *36*, 143-189. doi:10.2139/ssrn.2129853
- Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2009). *The narcissism epidemic: Living in the age of entitlement*. New York: Free Press.
- Valkenburg, P. (2014). *Schermgaande jeugd. Over jeugd en media*. Amsterdam, Nederland: Prometheus.
- Winter, S., Neubaum, G., Eimler, S. C., Gordon, V., Theil, J., Herrmann, J., ... Krämer, N. C. (2014). Another brick in the Facebook wall – How personality traits relate to the

ONLINE SELF-DISCLOSURE EN NARCISME

content of status updates. *Computers in Human Behavior*, 34, 194-202.

doi:10.1016/j.chb.2014.01.048